

Positionpaper vereniging Ypsilon

Rondetafelgesprek Wet verplichte GGZ d.d. 31 oktober 2016

Op de slotbijeenkomst van het Aanjaagteam Verwarde personen vertelde een van de inleiders over haar zus Loïs die vermoord was door iemand met psychische problemen. Ze miste haar zus en het was extra pijnlijk omdat de familie van de moordenaar vooraf aan alle kanten had gewaarschuwd dat het fout kon gaan. Pas halverwege het verhaal werd duidelijk dat wij de man kennen als de man die ook Els Borst heeft vermoord. En dat zij het zelf was die met haar ouders vergeefs gewaarschuwd had dat haar broer zorg nodig had.

Wie met die ogen kijkt naar het wetsvoorstel dat nu voorligt, kan alleen maar blij zijn dat de familie na 20 jaar BOPZ weer in beeld is. En dat is dan ook de eerste constatering die ik namens 5.000 familieleden van mensen met psychosegevoeligheid doe: dank dat de omgeving weer mag signaleren, mag meepraten, mag meedenken. Familie, maar ook anderen die voor de continuïteit van zorg relevant zijn, zoals het wetsvoorstel zegt – een term waar wij prima mee kunnen leven. Wie met haar ogen kijkt, snapt ook dat elke vezel in de zus van Bart van U. roept dat je ten koste van zo ongeveer alles moet zorgen dat je dit soort drama's vóór bent. Dat je desnoods preventief mensen van straat plukt om een paar dagen te observeren of er niet méér aan de hand is. Ongetwijfeld zijn er meer leden in mijn achterban die daar net zo over denken. Toch heeft Ypsilon een andere mening. Niet elk drama kan je voorkomen. Als samenleving moeten we geen observatiemaatregel willen waarmee je mensen kunt opsluiten zonder dat daar tijdig de rechter aan te pas komt. Het LPGGz is daar in zijn position paper duidelijk over en Ypsilon, lid van het LPGGz ondersteunt dat standpunt volledig.

Jolijn Santegoeds gaat nog verder. Wie haar geschiedenis kent, kan zich voorstellen dat zij zegt dat dwang onmenselijk is, dat dwang niet werkt en dat je dwang nooit moet willen. Ook een deel van patiëntenvereniging Anoiksis wijst dwang stelselmatig af en neemt de risico's voor lief. Voor Ypsilon gaat dat te ver. Haar mening komt overeen met die van de meerderheid van Anoiksis: "Hou me tegen want ik weet echt niet wat ik doe", zeggen zij. Wie de kranten volgt ziet dat er elke dag wel mensen zijn die dringend, heel dringend zorg nodig hebben maar daar nooit om zullen vragen. Voor hen is de WvGGZ gemaakt.

Dwang heeft echter niets therapeutisch en dus moet het ook niet als zodanig worden verpakt. Maar het kan wel menselijk, zegt Anoiksis terecht: heb oog voor de kwaliteit van het persoonlijk contact bij het uitvoeren van dwang en zorg ervoor dat ook thuis geen mensen in ontredderde toestand achterblijven. Juist dat menselijke ontbreekt in de roep van burgemeesters of politiecommissarissen om mensen sneller op te sluiten om de overlast te bestrijden. Wie de mens niet ziet roept om repressie in plaats van zorg en de weg van repressie willen wij niet op. Dwangbehandeling en dwangopname blijven het laatste redmiddel. En als een opname niet nodig is, laat hem dan achterwege. Ook daarin volgen we de WvGGZ.

Wat structureel mist is aandacht voor preventie. Dat is het belangrijkste geluid dat cliënten en familieleden de Kamer willen meegeven. Bij elk (!) drama dat het laatste jaar de kranten heeft gehaald waren er mensen in de omgeving die al eerder vergeefs aan de bel trokken. Er is bovendien een groeiende groep die zelf vraagt om een opname die vervolgens wordt geweigerd onder het motto "Je kan er zelf nog om vragen, dus zó erg zal het wel niet zijn." Dus mooi die zelfbindingsverklaring. Mooi die optie van een gezamenlijk Plan van aanpak. Mooi, dat zorgplan. Ze maken duidelijk dat de vraag moet worden bepaald door de mensen om wie het gaat en hun omgeving, niet door beleidsmakers die letterlijk hun straatje willen schoonvegen.

Juist daarom zal deze wet alleen goed werken als er door cliënten en naasten goed is meegedacht wat de effecten van deze wet zullen zijn in de praktijk. Als familie doen we graag mee, maar niet tegen elke prijs en niet onder alle omstandigheden. Als familie willen we een stem in de voorwaarden voor een dwangbehandeling thuis. Om bijvoorbeeld de garantie te krijgen dat er minimaal één naaste in de omgeving achter behandeling thuis staat. Ook is er een programma nodig om de familie daarop voor te bereiden. Want hoe bereid je je voor als familie? Wat mogen ze wel en niet van je vragen? De LSFVP die nu gelukkig ook een wettige rol krijgt en Ypsilon bereiden zich voor om naasten te ondersteunen en willen daarin wel goed gefaciliteerd worden. Want was een opname vroeger het moment van rust, nu wordt het hard werken voor de naastbetrokkenen.